

BELGIA

REZUMAT

**12,9
MILIOANE
EURO**

CHELTUIELI ANUALE PENTRU
ASISTENȚA JURIDICĂ
GARANTATĂ ÎN CAUZE PENALE
(2013)

2,10 EURO

PE CAP DE LOCUITOR

380 EURO

SUMA MEDIE CHELTUITĂ PE O
CAUZĂ PENALĂ

Până recent, nu exista dreptul de acces la un avocat în cele 24 de ore între reținere și punerea în stare de arest preventiv prin hotărâre judecătorească.

PREZENTAREA GENERALĂ A SISTEMULUI DE ASISTENȚĂ JURIDICĂ GARANTATĂ

CUM ESTE ORGANIZAT?

Belgia are un sistem descentralizat de asistență juridică garantată penală. Hotărârea de a acorda asistență juridică garantată unei persoane este luată de Biroul local de asistență juridică garantată care este supravegheat de barourile regionale în fiecare dintre cele 27 subdiviziuni teritoriale din Belgia. Fiecare dintre birouri se autoorganizează și își determină propria politică.

Biroul de asistență juridică garantată numește un avocat dintr-o listă, întocmită din avocați-stagiari care sunt obligați să ofere asistență juridică garantată în perioada lor de stagiu de trei ani și din avocați calificați care optează pentru includerea numelor lor în listă.

CUM ESTE FINANȚAT?

Guvernul federal achită costul asistenței juridice garantate acordate și cheltuielile administrative ale Birourilor de asistență juridică garantată. Belgia are resurse alocate din buget pentru asistența juridică garantată, aprobat de guvern la începutul fiecărui an. În 2013, suma cheltuită pentru asistența juridică garantată penală a constituit 12,9 milioane de euro, exprimându-se ca 2,10 euro pe cap de locuitor. Aceasta este relativ mică în comparație cu multe alte țări UE, însă discuțiile despre reforme, precum propunerea controversată a Ministerului Justiției de a solicita o plată administrativă de 50 de euro pentru beneficiarii asistenței juridice garantate, s-au axat pe reducerea în continuare a costurilor. Remunerarea medie a avocaților pentru fiecare caz de asistență juridică garantată este de circa 365-400 de euro.

CUM ESTE MONITORIZAT?

Nu există un mecanism de control al calității pentru avocații care acordă asistență juridică garantată în cauzele penale și nici nu există vreo cerință ca ei să fie specializați în acest domeniu. În schimb, barourile din fiecare subdiviziune teritorială sunt responsabile de calitatea generală a serviciilor juridice, precum și de analiza reclamațiilor de încălcare a conduitei profesionale.

ELIGIBILITATEA

CINE ESTE ELIGIBIL PENTRU ASISTENȚA JURIDICĂ GARANTATĂ?

Experții estimează că doar 10-20% din populație este eligibilă pentru asistența juridică garantată. Aceasta în mare parte se datorează unui test strict al mijloacelor financiare reduse. Asistența juridică garantată este disponibilă doar pentru persoanele care dețin reședință permanentă în Belgia.

TESTUL MIJLOACELOR ȘI FONDULUI

În vederea susținerii testului mijloacelor pentru asistență juridică garantată deplină, solicitantul trebuie să aibă un venit lunar net de mai puțin de 942 de euro. Solicitanții pot fi eligibili pentru asistență juridică garantată parțială în cazul în care venitul lor este mai mic de 1.210 euro. Pentru persoanele căsătorite sau cu copii pragul de trecere este puțin mai mare: pentru asistență juridică garantată deplină venitul lunar net al acestora trebuie să fie sub 1.210 euro, iar pentru asistență juridică garantată parțial, venitul trebuie să fie mai mic de 1.477 de euro (conform da-

ASISTENȚA JURIDICĂ GARANTATĂ ÎN: BELGIA

PRINCIPALELE PROBLEME ÎN DOMENIUL ASISTENȚEI JURIDICE GARANTATE

Buget anual mic pentru asistența juridică garantată în cauzele penale și nivelul mic de remunerare pentru avocați, ceea ce duce la preocupări privind calitatea serviciilor prestate.

Restricții asupra dreptului avocaților de a participa activ și a-și consilia clienții în timpul interogărilor, ceea ce încalcă Directiva UE 2013/48/ EU cu privire la dreptul de acces la un avocat în procesele penale.

Nu există mecanisme de control ale calității pentru avocații de asistență juridică garantată în cauzele penale

Testul strict al mijloacelor cu un plafon financiar scăzut se soldează cu un sistem în care doar 10-20% din populație este eligibilă pentru asistența juridică garantată.

telor statistice din 2014). Deciziile cu privire la suma care urmează să fie achitată de persoană în cazul în care aceasta se califică pentru asistență juridică garantată parțială sunt luate de baroul local și poate varia de la un loc la altul.

Anumite grupuri de persoane sunt scutite de pragurile financiare. Acestea includ minorii, unele grupuri de beneficiari de asistență socială, solicitanții de azil, solicitanții deținuți, inculpații din procese penale speciale cu procedură accelerată, precum și persoanele cu boli mintale.

Există și un test al fondului, în sensul că asistența juridică va fi refuzată dacă cazul este "evident nefondat".

REALITĂȚILE ACCESULUI LA ASISTENȚA JURIDICĂ GRATUITĂ

ACCESUL LA ASISTENȚĂ JURIDICĂ GARANTATĂ LA ETAPA DE INVESTIGAȚIE

Până recent, nu exista dreptul de acces la un avocat în decursul celor 24 de ore dintre reținere și punerea în stare de arest preventiv prin hotărâre judecătorească. Pe data de 1 ianuarie 2012 a intrat în vigoare "Legea Salduz", oferindu-i fiecărui bănuț dreptul la o consultație de 30 de minute cu un avocat înainte de interogare și la prezența avocatului în timpul interogării. Însă această lege permite doar prezența, avocatul nu poate participa activ, sau acorda consiliere clientului, sau pune întrebări în timpul interogării. Aceasta va necesita o modificare în vederea evitării încălcării Directivei UE 2013/48/EU privind dreptul de acces la un avocat în procesele penale.

A fost instituită o schemă de asistență juridică de serviciu în vederea executării Legii Salduz. Baroul flamand a elaborat un soft special pentru a organiza asistența acordată de un avocat în timpul primei interogări la inspectoratele de poliție. Softul îi permite ofițerului de poliție să apeleze un singur număr telefonic prin care este informat despre avocatul care va fi prezent la interogare. După aceasta operatorul contactează avocatul. Cu toate acestea, puțini avocați cu experiență se înregistrează pentru a fi prezenți la interogări, deoarece consideră că acestea le iau prea mult timp și ei nu le pot include în activitatea lor obișnuită.

CALITATEA ASISTENȚEI JURIDICE GARANTATE ȘI APĂRAREA PENALĂ EFICIENTĂ

În general, în practică există diferite standarde de reprezentare pentru cei care își permit să angajeze avocați privați comparativ cu cei care trebuie să se bazeze pe avocații de asistență juridică garantată. Preocupările legate de calitate în general țin de două aspecte: (i) avocații stagieri cu relativ puțină experiență sunt obligați să ia cazurile cu asistență juridică garantată în timpul perioadei lor de încercare; și (ii) nivelul de remunerare pentru serviciile de asistență juridică garantată este mic, iar procesul de achitare este foarte lent.

Avocații sunt remunerați pentru fiecare sarcină pe care o întreprind în procesele penale cu asistență juridică garantată în baza unui sistem cu punctaj. Sarcinilor le este distribuit un număr anumit de puncte și fiecare punct reprezintă o sumă anumită de bani, ceea ce asigură o remunerare adecvată pentru cazurile simple sau complexe. Cu toate acestea, valoarea unui punct s-a redus în anii recentți și remunerarea este mai mică – de circa 365-400 de euro pe dosar. Avocații de asistență juridică garantată pretind că aceasta nu este destulă și că nu au timp suficient să efectueze lucrul administrativ necesar. În consecință, se afirmă că are de suferit calitatea serviciilor prestate de aceștia.

Sistemul de achitare a onorariilor de asemenea este lent, plata deseori întârziind până la un an și jumătate după clasarea dosarului. Avocații află doar la sfârșitul anului despre suma care urmează s-o primească pentru cauzele cu asistență juridică garantată asupra cărora au lucrat.

OPEN SOCIETY
JUSTICE INITIATIVE

